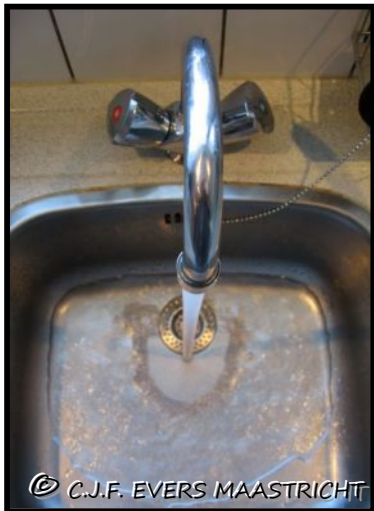

WATER H²O

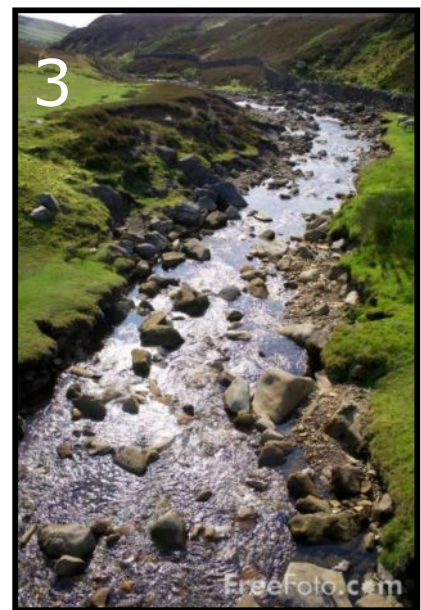
Ja, vanzelfsprekend! Wij zijn bijna allemaal opgegroeid met het water uit de kraan en ervaren dit ook als vanzelfsprekend. Behalve...als het er niet is, bijv. om je handen te wassen, als je dorst hebt of als je warm eten klaar wilt maken. Het is niet moeilijk om nog meer toepassingen op te noemen. Om heel kort te zijn, zonder water is er geen leven mogelijk! Wij zijn het ook zo "simpel" gewend, je draait de kraan open...et voilà.

Afb.1 Meerdere malen per dag draaien we de kraan open zonder er over na te denken. Wat een luxe! Omdat water een hot item is zien we ook regelmatig beelden over de derde wereld waar mensen vaak meer als vijf kilometer met kruiken moeten lopen om (ongezond) water te halen. Wij, in de westerse wereld komen "er" pas achter wat het betekend/voor waarde heeft als het er niet meer is. Komt dat door het jachtige en stressige leven dat we lijden en ook eigen is in de moderne samenleving? Jammer dat er van het landelijke onthaasten-project zo weinig terecht is gekomen en de bedrijven niet begrepen hebben dat stressvrije mensen beter voor het bedrijf zijn! Waarschijnlijk is dat ook moeilijk in te passen in het poldermodel. Dit heeft in het kort gezegd de structuur; meer doen met minder. Daardoor komt er nog meer druk op de ketel... dat heeft tot gevolg dat er fouten gemaakt worden en ook mensen ziek worden. So what...dat doe je toch zelf!? Ik kan daar over meepraten omdat ik (voordat er sprake was van het poldermodel) jarenlang onder stress gestaan heb, alles kon en ik deed het liever zelf omdat ik dacht dat het dan goed gebeurde. Ik zei nooit nee. Ook omdat het gemakkelijker is om ja te zeggen. Dat gaat zolang goed totdat je in een totale breakdown terecht komt, ook burn-out genoemd. Wat er dan met je gebeurd kan ik met woorden niet beschrijven en duidelijk maken.

Wie gaat er nou over nadenken wat er gebeurd is voordat het [water](#) uit de kraan komt? Wie kan er leven zonder water? Zonder water geen leven zoals wij dat kennen. Zelf ben ik een 1949-er en met koud water uit de kraan opgegroeid (als vanzelfsprekend) en heb als 11-jarige met het fenomeen (warme) douche en een "Fasto geyser" kennis gemaakt. Daarvoor gingen we een keer in de week in de zinken badkuip. Het warme water daarvoor werd opgewarmd op het kolenfornuis in de keuken, waar mam ook koffie en eten warm op hield. In de keuken ging eerst mijn oudere broer in de kuip, daarna ik in hetzelfde sop. Aangevuld met warm water. De "jonge" mensen van tegenwoordig kunnen zich dat nog nauwelijks voorstellen en willen het eigenlijk ook niet horen of er mee geconfronteerd worden. Dat is ook heel begrijpelijk, we leven nu en niet vroeger. Zo maakt elke generatie verbeteringen mee die het leven eenvoudiger maken. Neem nou de wasmachine, in de vijftiger jaren was 's maandags de wasdag. De vuile was werd in die tijd bij oma al op zondag in een grote zinken ketel gekookt. Maandag's werd ze in een houten wasmachine mechanisch heen en weer bewogen. Boven op die wasmachine zat een wringer die met de hand aangedreven moest worden en die werd gebruikt om het overtollige zeepsop en water

uit de was te persen. Als ik bij oma logeerde vond ik het geweldig om aan die grote zwengel te draaien en de walsen in beweging te zetten. Daarna werd de was nog door twee badkuipen met schoon water gehaald om de zeep eruit te spoelen. Mijn oma was daar de hele dag mee bezig. Bij het schrijven van deze content over water heb ik het nog niet gehad over gas en elektriciteit. Dat is toch ook vanzelfsprekend dat het er is? Duw de stekker in het stopcontact en het aangesloten apparaat werkt. Dit allemaal even terzijde en om op het water terug te komen, er wordt beweerd dat alle leven uit het water voortkomt. Ook is er niets is zo "hard" als water, het vormt hele landschappen(erosie) en slijt geulen en grotten uit in de hardste steen.

Afb.2 Gedeelte van de Grand Canyon in America die ontstaan is door de stroming van water. Beneden in het dal stroomt nog een overblijfsel van wat ooit een grote, bruisende rivier moet zijn geweest.
Afb.3 Een beek ergens in Engeland die een mooi beekdal gevormd heeft en daar nog steeds mee bezig is.

Water is ook zuiverend, in het oude Egypte vonden er al plengoffers (met water) plaats. Toen we onze tuin aanlegden moest er ook een vijver(tje) komen (met een oppervlakte van een vierkante meter). Het jaar daarop volgend hadden we al de bruine kikker met kikkerdril. Waar die kikkers vandaan zijn gekomen weet ik niet, opeens waren ze er in het voorjaar! En ze komen ook elk jaar terug. Op een gegeven moment waren het er zoveel in het kleine vijvertje dat we er een stuk of 15 hebben gevangen en in een mooie ondiepe vijver in een natuurgebied hebben uitgezet. Dit moeten we elke 4 jaar doen. In de winter als het vriest maken de vogels er graag gebruik van om water te drinken. Een klein verwarmingselement (het wordt in kleine kippenhokken gebruikt om het bevriezen van het drinkwater tegen te gaan) in de vijver zorgt ervoor dat er een kleine open plek in

het ijs ontstaat. Als het vriest komen alle vogels in de wijde omtrek drinken omdat er nergens anders drinkwater te vinden is.

Afb.4 Voorjaar 2008, overzicht van de wilde planten met vijver, hommelnestkast en houtwal. Met voorjaarsbloeiers als, longkruid, bosannemoon, vingerkruid, holwortel en wilde hyacint.
Afb.5 Laat in het voorjaar met sleutelbloem(geel), salomonszegel, daslook en dotterbloem.

Alleen nog in de Maas die op vijfhonderd meter afstand stroomt. In de zomer als het donker is, drinkt de egel ook water uit de vijver. Ook vliegen er gigantische libellen, zelfs een een eierleggende koppel zwervende heidelibellen.

Afb.6 Vier september 2008. Voor het eerst een koppel parende heidelibellen waargenomen. Zij rusten op dit beeld aan de bijennestwand even uit. Zij kunnen al parende vliegen en eieren in het water leggen. Het vrouwtje is hier blauwachtig grijs en het mannetje rood. Bij de wilde dieren en insecten zijn de mannetjes meestal het mooist. Omdat zij opvallende kleuren, veren of haren hebben vallen zij ook het meest op. (Bij ons mensen is dat juist andersom, daar vallen de vrouwen meer op door hun kleding en make-up). Na het maken van dit beeld vlogen zij op en heeft het koppel al vliegende eieren in het vijvertje afgelegd. Nu maar hopen dat we geen libellenlarve vangende merel op bezoek krijgen.

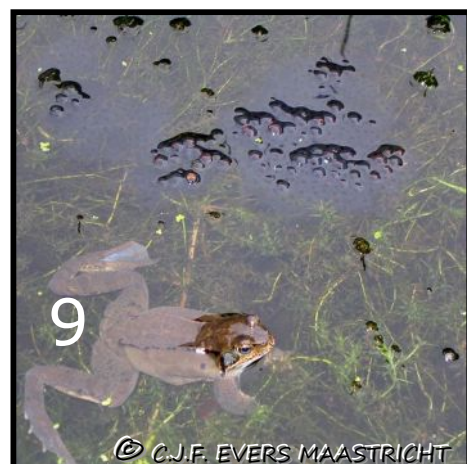
Enkele jaren geleden was er ook een merel die zich de techniek van het libellenlarven vangen in het water eigen had gemaakt. Dat gebeurde in het kleine moerasgedeelte van de vijver waar de nimfen in het water zaten. Ook is er zelfs meerdere malen een blauwe reiger geland op het dak van de achterburen. Op zoek naar... iets eetbaars. Vissen hebben we niet, wel kikkers. Zo

zullen onoplettende achterburen die een vijver hebben zich ongetwijfeld afgevraagd hebben waar hun vissen gebleven zijn!

Afb.7 Februari 2007, regelmatig zie ik de blauwe reiger op de daken bij de achterburen. Dit beeld is een ware nachtmerrie voor mensen die Koi karpers of andere vissen in hun vijver hebben. Hij kijkt hier vanaf veilige hoogte eerst of het aan de vijver(s) veilig is, dan pas slaat hij toe. Ongetwijfeld zullen de vijverbezitters zich in de buurt afvragen waar hun vissen (misschien ook kikkers) gebleven zijn. Het zijn niet altijd de katten...

Blauwe reigers lusten o.a. ook kikkers, maar ik zie ze ook vaak in het weiland staan, op zoek naar muizen, mollen en woelratten. Een keer is er een periode geweest dat de kikkers in de tuin behoorlijk schrikachtig waren, terwijl zij normalerweise de meelwormen uit de hand kwamen eten. Zou er in die periode een reiger op bezoek zijn geweest?

Afb.8 Bruine kikkermannen wachten in het water op kikkervrouwen. Er heeft al een bevruchting van het dril plaatsgevonden. Bevruchting van de eitjes vindt plaats tijdens het leggen. Het vrouwtje blijft na het leggen enkele weken in de buurt van het dril (afbeelding 9). De mannetjes blijven ook in het water wachten op nog meer vrouwtjes. Zij roepen ook op de vrouwtjes, niet zo luid kwakend als de groene kikker. Het is meer een zachtjes knorren dat lang kan aanhouden. Is de paartijd voorbij, blijven zij in en in de buurt van het water. Als het regent komen zij uit het water en gaan dan op zoek naar dierlijk voedsel.

Afb.10 Collage van het bruine kikkerleven. Tegen de avond maken de mannetjes een knorchtig geluid om de vrouwtjes te lokken.

Voor de vogels is het vijvertje een plek waar altijd drinkwater van goede kwaliteit aanwezig is. Ook in de winter als het vriest is er altijd een kunstmatig (verwarmingselement) klein wak

waar de vogels water kunnen drinken maar zich niet kunnen baden. Als er sneeuw ligt is dat niet nodig dan happen de vogels in de sneeuw om te drinken.

Afb.11 Als de temperatuur onder 0°Celsius komt veranderd het water van vloeistof naar vaste stof. Deze verandering, fase of aggregatietoestand, noemt men ijs. Water heeft ook nog een gasvormige aggregatie en dat is stoom. Water kent drie fases, vast vloeibaar en gasvormig.